

PATVIRTINTA
Klaipėdos lopšelio-darželio „Bitutė“
direktoriaus 2016 m. sausio 29 d.
įsakymu Nr. V-19

PRITARTA
Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos
Ugdymo ir kultūros departamento Švietimo
skyriaus vedėjo 2016 m. sausio 29 d. įsakymu
Nr. ŠV1-43

KLAIPĖDOS LOPŠELIO-DARŽELIO „BITUTĖ“ NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO KRYPTINGO MENINIO (DAILĖS) UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIS NUOSTATOS

1. Švietimo teikėjas – Klaipėdos lopšelis-darželis „Bitutė” (toliau – įstaiga), įregistruota Juridinių asmenų registre, kodas 190422059. Teisinė forma – biudžetinė įstaiga. Grupė – ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo mokykla.
2. Įstaigos buveinės adresas – Švyturio g. 14A, LT-92264, Klaipėda, tel./faks. (8 46) 31 47 54, el. p. bitute10@balticum-tv.lt.
3. Programos pavadinimas – Klaipėdos lopšelio-darželio „Bitutė“ neformaliojo vaikų švietimo kryptingo meninio ugdymo (dailės) programa (toliau – Programa).
4. Programos rengėjai: direktoriaus pavaduotoja ugdymui Virginija Čėsnaitytė, auklėtoja Erika Pikturaitė, priešmokyklinio ugdymo pedagogė Snieguolė Savickienė.
5. Programos koordinatorius – direktorė Aušra Milvydienė.
6. Programos trukmė – tęstinė.
7. Programos apimtis vieneri mokslo metai.
8. Programos dalyviai – ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai.
9. Programa atnaujinama, tobulinama pagal poreikį.

II. UGDYMO PRINCIPAI

10. Humaniškumo. Pastebimas ir gerbiamas kiekvienas vaikas, tikima geraisiais jo pradais, palaikomi vaikų sumanymai, džiaugiamasi jų laimėjimais; mokytojo ir vaikų santykiai grindžiami tarpusavio pasitikėjimu, atsakomybe, pagarba kito nuomonei, interesams.
11. Kūrybiškumo principas. Ugdymo turinys orientuotas į mąstymo ir kūrybos įgūdžių lavinimą, kurie padėtų formuoti brandžiai, lanksčiai, pasitikinčiai savimi asmenybei, galinčiai sėkmingai pritapti ir toliau plėtoti savo gebėjimus šiuolaikinėje sparčiai besikeičiančioje, nuolat tobulėjančioje visuomenėje.
12. Integralumo principas. Garantuojama vaiko pažinimo, saviraiškos, psichinio ir socialinio ugdymo darna, vaiko asmenybės harmoningas skleidimasis, visuminis pasaulio suvokimas.
13. Individualumo ir diferencijavimo principas. Padėti vaikui jaustis visaverte asmenybe, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualius poreikius, jo gebėjimus, turimą patirtį, pomėgius, skirtingus pažinimo būdus, brandos ypatybes, interesus, galimybes juos išreikšti bei atskleisti.

II. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

14. Programos aktualumas. Programa papildo ir praplečia lopšelio-darželio „Bitutė“ ikimokyklinio ugdymo programos ir Priešmokyklinio ugdymo bendrosios programos teikiamas galimybes vaikams ugdyti(s) meninę kompetenciją. Programos įgyvendinimui įstaigoje sudarytos palankios materialinės ugdymo(si) sąlygos: sukurta atskira, vaiko meninei kūrybinei veiklai

pritaikyta, funkcionali, saugi ir estetiška, ugdymo(si) aplinka - meninio ugdymo kambarėlis. Šioje aplinkoje sukaupta daug ir įvairių vaikų kūrybinėms galioms atsiskleisti padedančių priemonių, kurių sąlygojama kūrybinė meninė (dailės) raiška stimuliuoja vaiko vaizduotę, kūrybingumą, emocinį intelektą, skatina kritinį mąstymą ir požiūrių įvairovę, o teigiami meniniai išgyvenimai patirti aktyvioje kūrybos veikloje stiprina ugdymo(si) motyvaciją, skatina gilinti ir plėtoti meninio pažinimo patirtį.

15. Programos tikslas – tenkinti įvairaus amžiaus vaikų meninius poreikius, atskleisti ir puoselėti kūrybiškumą, nuosekliai ir patraukliai ugdyti dailės raiškos gebėjimus ir estetinę nuovoką.

16. Programos uždaviniai:

16.1. menine veikla auginti savimi pasitikintį, visapusiškai aktyvų vaiką, išlaisvinti jį saviraiškai ir kūrybai;

16.2. suteikti vaikams žinių, reikalingų meninės raiškos tobulinimui;

16.3. siekti, kad vaiko meninės kompetencijos (dailės krypties) pasiekimų ir pažangos vertinimas padėtų jam sėkmingai tobulėti;

16.4. žadinti estetinį jautrumą gamtai, žmogui, kultūrai, ugdyti meninį skonį;

16.5. kurti šiltą, džiugią, bendravimui palankią atmosferą, užtikrinti pozityvią vaiko, neformaliojo švietimo mokytojo ir šeimos sąveiką.

17. Dailės veikla vykdoma pogrupiais (iki 10 vaikų). Pogrupiai sudaromi, atsižvelgiant į ugdytinių amžių, gebėjimus ir asmeninius jų saviraiškos poreikius.

III. TURINYS. METODAI. PRIEMONĖS

18. Ikimokyklinis amžius (3-6 m.)

Ugdymo sritys	Gebėjimai ir ugdymo gairės	Priemonės
18.1. Meninė raiška	<p>Domisi ir džiaugiasi dailės priemonėmis. Apžiūrinėja, varto, liečia įvairias dailės priemones.</p> <p>Džiaugiasi (šūkčioja, mojuoja rankomis), matydami dailės priemonių paliekamus pėdsakus (dažų dėmės, nulipdyta forma).</p> <p>Dailės priemonėmis eksperimentuoja, taiko įvairius raiškos būdus. Storu pieštuku, teptuku, kreidele brauko, baksnoja palikdamas pėdsakus: taškus, įvairių krypčių linijas, dėmes.</p> <p>Tyrinėja dailės priemones ir atranda skirtingus veikimo būdus. Lanksto, plėšo įvairaus storio ir formato popieriaus lapus, klijuoja ant spalvotų lapų.</p> <p>Rankutėse sušildo plastilino gabaliuką ir stengiasi išgauti formą. Bando jungti vieną detalę ar formą su kita. Maigo tešlą, lipdo kamuoliukus, gyvatėles, plokšteles ir kt. Varvina dažus, „piešia“ pirštukais.</p> <p>Kuria pats ir suvokia sąlytį su dailės kūriniais ir dailės procesu. Varto knygeles, žiūri paveikslėlius, piešia, bando pavaizduoti ką matė, stengiasi nupiešti gražiai, vaizdingai, išradingai.</p> <p>Naudoja mišrią techniką. Spalvina flomasteriais, akvarele, gvašu. Maišo įvairias spalvas ir gauna atspalvius. Piešia ir spalvina ant asfalto, drėgno popieriaus. Viename piešinyje naudoja keletą technikų.</p> <p>Randa priemonių, kuriomis galima štampuoti. Pagaliuku, trintuku, sagute, kamšteliu ir t.t., iš bulvės, kempinės, kartono išpjautais štampeliais laisvai eksperimentuoja, atranda skirtingus raiškos būdus.</p>	<p>Knygos, enciklopedijos, paveikslai, atvirutės, tautodailės kūriniai, plakatai, nuotraukų albumai, daiktų muliažai, žaislai, akvareliniai, akriliniai dažai, gvašas, spalvoti pieštukai, flomasteriai, tušas, kreidelės, anglis, plastilinas, modelinas, klizai, piešimo popierius, spalvotas popierius, kartonas, spalvotas kartonas, įvairūs, audiniai, šlampai, gamtinė medžiaga, įvairios buitinės atliekos, įvairūs teptukai, molbertai</p>

	<p>Mato ir atranda plokščių formų pasaulį. Kerpa, plėšo pagal kontūrą. Apvedžioja trafaretus. Kerpa nesudėtingas detales, dėlioja pagal siužetą, priklijuoja. Eksperimentuoja su tūrinėmis medžiagomis: moliu, plastilinu, minkštu sniegu, drėgnu smėliu. Daro atspaudus, lipdo įvairias geometrines ir netaisyklingas formas. Lipdo iš vieno gabalo (sulenkiant, ištempiant ir kt.), lipdo iš atskirų dalių. Lipdinių formuoja ant natūralios formos: akmenėlio, kiaušinio lukšto, kankorėžio ir kt.</p> <p>Lipdo grupinius darbelius pagal literatūros, muzikos kūrinių siužetus. Daro paveikslėlių iš spalvoto plastilino ant kartono. Puošia lipdinius įspaudais (vingeliais, taškeliais).</p> <p>Kaupia įvairios meninės veiklos patirtį, sieja su vaizduote, atmintimi, asociacijomis ir tai išreiškia dailės darbuose. Vaizduoja objektus visoje lapo plokštumoje, taiko ornamentinį vaizdavimą, derina figūrų ir fonų atspalvius. Komponuoja, jungia pagal siužetą. Atlieka kolektyvinius darbus</p>	
18.2. Estetinis suvokimas	<p>Intuityviai suvokia meno kūrinius. Stebi dailės kūrinius, iliustracijas, meno reprodukcijų albumus, įvairiai iliustruotas knygas, fotografijas, tautodailės kūrinius ir kt.</p> <p>Pastebi grožį aplinkoje, gamtoje ir dailės kūriniuose. Įvairioje aplinkoje stebi ir tyrinėja daiktų formas, spalvas, įvardija, kas jam gražu, dalijasi sukeltais įspūdžiais.</p> <p>Laisvai reiškia žodžiais estetinius išgyvenimus. Kalba darydamas darbėlį, pasakoja apie tai ką pavaizdavo. Pavadina savo ir kitų darbelius, reiškia žodžiais emocijas, kurios kyla stebint kitų darbelius, dailės kūrinius, vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą.</p> <p>Džiaugiasi kūrybos procesu. Piešia, lipdo, aplikuoja. Įvairia technika kuria, iliustruoja pasakas, savo sukurtas istorijas, svajones. Puošia aplinką savo darbeliais. Didžiuojasi savo darbais. Rengia parodas grupėje ir įstaigoje.</p>	<p>Knygos, enciklopedijos, paveikslai, atvirutės, tautodailės kūriniai, plakatai, nuotraukų albumai, daiktų muliažai, žaislai, įvairūs, audiniai, gamtinė medžiaga</p>
18.3. Kūrybiškumas	<p>Jaučia kūrybinės laisvės, improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą. Drąsiai eksperimentuoja, nebijo daryti kitaip: naudodamas įvairius dažus lauke piešia kankorėžiais, lapais, akmenukais, dažų dėmėse ieško įvairių pavidalų, vėliau pripiešia detales (žiedlapius, spindulius it t.t.), piešia poroje vienu flomasteriu ir ant vieno lapo, lipdo užmerktomis akimis, pagaliuku, pirštu piešia smėlyje, maltoje kavoje, kruopose namelius, saulutes ir kt., daro spalvotus dažų atspaudus ir t.t.</p>	<p>Akvareliniai, akriliniai dažai, guašas, spalvoti pieštukai, flomasteriai, tušas, kreidelės, anglis, plastilinas, modelinas, klijai, piešimo popierius, spalvotas popierius, kartonas, spalvotas kartonas, įvairūs, audiniai, šlampai, gamtinė medžiaga, įvairūs teptukai, molbertai</p>

19. Ugdyto(si) metodai: pasakojimas, pokalbis, dialogas, aiškinimas, demonstravimas, stebėjimas, aptarimas, tyrinėjimas, diskusija, ekskursija, išvyka, susitikimai, eksperimentas, praktinė veikla, „minčių lietus“, projektas, teminė, pramoginė popietė.

20. Priešmokyklinis amžius (6-7 m.)

Kompetencijos	Gebėjimai ir ugdymo gairės	Priemonės
20.1. Komunikavimo kompetencija	Kalbasi su grupės draugais, pedagogais, pasakoja patirtus įspūdžius, nutikimus, apibūdina jam patikusius daiktus ar reiškinius. Įvardija, ką norėtų vaizduoti, aptaria, kaip sekėsi įgyvendinti savo kūrybinį sumanymą, išskiria, kas pavyko ir kas sekėsi sunkiau. Varto ir iliustruoja knygas. Stebi, komentuoja dailės kūrinius. Susipažįsta su dailės sąvokmis. Žaidžia panaudodami įvairius simbolius, juos piešia, kuria naujus ženklus. Piešiniiais, ženklais rašmenimis perteikia savo mintis kitiems: kuria sveikinimo atvirukus, rašo laiškus, palinkėjimus ir kt. Dalyvauja renginiuose, susitikimuose su kultūros, meno žmonėmis, dalijasi įspūdžiais, diskutuoja. Piešia ornamentus, spalvina, karmo lavindamas smulkiuosius rankos raumenis	Knygos, enciklopedijos, paveikslai, atvirukai, paveikslėliai, pasakų įrašai, tautodailės reprodukcija, įvairi tautinė simbolika
20.2. Sveikatos saugojimo kompetencija	Lavina smulkiosios motorikos judesius piešiant, karpant, lipdant. Meno priemonėmis kuria palankią emocinę atmosferą. Dailę naudoja terapijos tikslams: emociniam stabilumui pasiekti, teigiamam emociniam klimatui sukurti. Susikaupia ir sutelkia dėmesį atlikdamas dailės darbelius. Draugystės tema kuria piešinius, draugiškumą puoselėja kurdami poromis, mažomis grupelėmis. Dailės darbeliais paskoja apie vieni kitų gimtadienius, pomėgius, tėvų profesijas, sveikos mitybos principus. Susitvarko savo darbo vietą	Knygos, plakatai, enciklopedijos, dailės priemonės, stalo žaidimai apie spalvas, daržoves ir vaisius, profesijas
20.3. Pažinimo kompetencija	Susipažįsta su žmogaus sukurtomis kultūros ir meno vertybėmis, dalyvauja išvykose, kur domisi, klausinėja, tyrinėja meno objektus, gyvąją ir negyvąją gamtą. Klausinėja apie gyvenamą aplinką, žmones, jų gyvenimą ir kūrybą. Bando įvairius pasaulio pažinimo būdus: visais pojūčiais tyrinėja, eksperimentuoja „užrašo“ stebėjimo rezultatus nupiešdami, paženklindami simboliu, darydami planą ir t.t. Atpažįsta pagrindines spalvas, geometrines formas, nusako daiktų dydį, erdvinę padėtį. Pažintus aplinkos daiktus, reiškinius, atradimų džiaugsmą reiškia piešdami, lipdydami, kurdami dailės darbelius, aplikuodami ir kt.	Plakatai, tautiniai rūbai, stalo žaidimai, akvareliniai, akriliniai dažai, guašas, spalvoti pieštukai, flomasteriai, tušas, kreidelės, anglis, plastilinas, modelinas, klijai, piešimo popierius
20.4. Meninė kompetencija	Džiaugiasi kūrybos procesu, piešia įspūdžius, svajones, savo sugalvotas istorijas. Laisvai renkasi priemones (pieštukai, dažai, kreidelės, teptukai, guašas, plastilinas, molis ir kt., netradicinės medžiagos) ir jomis eksperimentuoja. Piešia linijomis, dėmėmis ir jų deriniais. Maišo spalvas, pavadina įvairius atspalvius. Tapytą darbą papildo realiomis medžiagomis (džiovinti augalai, siūlai ir kt.). Štampuoja naudodami skirtingas formas Tyrinėja įvairias medžiagas ir įrankius. Aplikuoja iš spalvoto popieriaus, tekstilės, kartono. Aplikavimą derina su piešimu, tapytu, štampavimu.	Akvareliniai, akriliniai, guašo dažai, molbertai, molis, vaškas, plastilinas, pieštukai, teptukai, flomasteriai, tušas, kreidelės, modelinas, anglis, įvairių spalvų lininis audinys, stiklas, klijai,

	Kerpa žirkklėmis. Kaupia meninę patirtį lipdymo priemonėmis, lipdo grupinius darbelius pagal literatūros, muzikos ir kitų meno kūrinių išpūdžius. Geranoriškai vertina savo ir kitų kūrybą. Dirba atsakingai ir baigia pradėtą darbą	gamtinė medžiaga, veidrodžiai, flanelegrafo lėlių teatras ir įvairios buitinės atliekos
20.5. Socialinė kompetencija	Vertina save kaip asmenį, nupiešia save. Veikia laisvai, kūrybiškai, planuoja, įgyvendina įvairius dailės darbelius. Domisi mokykla, žino konkrečių pavyzdžių apie mokyklinį gyvenimą, rengia dailės darbų parodas mokykloje, bibliotekoje. Pripažįsta ir gerbia kitokią nuomonę: domisi bendraamžių piešiniais, lipdiniais kitais darbais, dalijasi savo nuomone ir požiūriu, vertina. Dalyvauja bendroje veikloje, projektuose, palaiko sumanymus, tariasi, derina veiksmus. Kartu su šeimos nariais piešia piešinius, gamina kitus daiktus ir dalyvauja parodėlėse. Jaučiasi darželio bendruomenės narys, prisideda prie grupės aplinkos kūrimo, puošia interjerą kūrybiniais darbais. Pasiruošia ir susitvarko savo darbo vietą. Domisi gamtos ir kultūros objektais. Didžiuojasi savo tautybe, žino pagrindinius valstybės simbolius, juos piešia. Domisi Lietuvos ir pasaulio kultūromis	Knygos, nuotraukų albumai, paveiksiai, enciklopedijos, tautodailės reprodukcijos, plakatai, tautiniai rūbai, tautinė simbolika

21. Ugdymo(si) metodai: pasakojimas, pokalbis, dialogas, aiškinimas, demonstravimas stebėjimas, aptarimas, tyrinėjimas, diskusija, ekskursija, išvyka, susitikimai, eksperimentas, praktinė veikla „minčių lietus“, projektas, teminė, pramoginė popietė.

IV. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

22. Įgyvendinus programą, vaikai:

22.1. gebės kurti natūraliai, laisvai, drąsiai, savitai ir reikšti savo nuotaiką, jausmus, mintis įvairiomis dailės priemonėmis;

22.2. gebės ieškoti ir atrasti patrauklius ir priimtinius meninės raiškos būdus, tinkamai pasirinkti ir naudoti pagal paskirtį įvairias dailės priemones.

22.3. dalyvaus įvairiose šalyje ir mieste organizuojamose vaikų kūrybos parodose, konkursuose, festivaliuose.

22.4. pažins gamtos ir žmogaus sukurtų daiktų, meno kūrinių grožį, dalinsis asmeniniais meninės ir estetiškos patirties išpūdžiais, vertins kas gražu, tikės savo sėkme;

22.5. gebės orientuotis, prisitaikyti ir lanksčiai elgtis įvairioje socialinėje aplinkoje, bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais ir suaugusiais.

23. Ugdymo pasiekimai vertinami vadovaujantis Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu. Pedagogas nustato, kuriame pasiekimų žingsnyje yra vaikas, palygindamas kūrybos darbelius su pasiekimų žingsnių aprašymais. Nustatomi kiekvieno vaiko ar vaikų grupės ugdymosi pasiekimai ir numatomi tolesnio ugdymosi žingsniai, kurie tampa gairėmis, padedančiomis planuoti vaikų ugdymą. Pasiekimų aprašas padeda pedagogams vaiko ugdymą ir numatomus ugdymosi pasiekimus aptarti bei derinti su tėvais. Vertinimas skirtas:

23.1. pažinti vaiką, jo individualybę – gebėjimus, ugdymosi poreikius, interesus, pomėgius ir galias;

23.2. atskleisti vaiko pastangas ir pažangą bei skatinti jo ugdymą;

23.3. kryptingai siekti programoje iškeltų tikslų bei pritaikyti ugdymo(si) procesą vaikų grupės ir kiekvieno vaiko individualiems poreikiams bei galimybėms;

23.4. gerinti tėvų švietimo kokybę bei jų įsitraukimą į vaiko ugdymo(si) procesą įstaigoje;

23.5. apibendrinti sukauptą vertinimo informaciją, koreguoti ugdymo planus.

24. Vertinimo metodai: vaiko stebėjimas natūralioje kasdieninėje veikloje, vaiko veiklos ir kūrybinės raiškos darbelių analizė (meninės, žodinės kūrybos darbai, pratybos, nuotraukos, vaiko veiklos stebėjimo užrašai), vaiko kalbos užrašai, pokalbiai su vaiku ir vaiko tėvais, (kasdieniniai ir individualūs pokalbiai), specialistų pokalbiai: meninio ugdymo mokytojo, logopedo, bendrosios praktikos slaugytojo.

25. Vaiko daroma pažanga yra vertinama nuolat, fiksuojama du kartus per metus (mokslo metų pradžioje ir pabaigoje) ir kaupiama Vaiko pasiekimų aplanke.

26. Informacija, sukaupta Vaiko pasiekimų aplanke, aptariama su tėvais ar globėjais individualiai.

SUDERINTA

Klaipėdos lopšelio-darželio „Bitutė“
mokytojų tarybos posėdžio
2016 m. sausio 8 d. protokoliniu
nutarimu (protokolas Nr. D2-1)

NAUDOTI ŠALTINIAI IR LITERATŪRA

1. Klaipėdos lopšelio-darželio „Bitutė“ ikimokyklinio ugdymo programa - Klaipėda, 2010.
2. Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa. Vilnius, 2014.
3. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti. Vilnius, 2006.
4. Bendrosios programos ir išsilavinimo standartai. Priešmokyklinis, pradinis ir pagrindinis ugdymas. -Vilnius, 2003.
5. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas.-Vilnius, 2014.
6. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos.-Vilnius, 2015.
7. Dodge T. D. ir kt. Ikimokyklinio amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. - V., 2007
8. Dodge T. D. ir kt. Ankstyvojo amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. - V., 2008
9. Matlašaitienė R. Kas yra meno metodas? Respublikinė mokslinė praktinė konferencija „Meninis ugdymas XXI a. vaiko asmenybės tapsmui“. Kaunas, 2007.
10. Ragauskienė I. Netradicinė.Vaiko dailė darželio erdvėje ir gamtoje // Žvirblių takas. 2002. Nr. 1.